

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

4

SIRA SAYISI: 267

İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (UN-HABITAT) Tarafından Temsil Edilen Birleşmiş Milletler Arasında Doğu Avrupa ve Orta Asya Ülkeleri İçin Türkiye Cumhuriyeti'nde BM-Habitat Bölge Ofisi Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3487) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/3487 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Genel Gerekçesi4

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi5

• Dışişleri Komisyonu Raporu6

• Muhalefet Şerhi10

• Teklif Metni11

• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin11

• Anlaşma Metni12

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 1781214 evrak numaralı "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (UN-HABITAT) Tarafından Temsil Edilen Birleşmiş Milletler Arasında Doğu Avrupa ve Orta Asya Ülkeleri İçin Türkiye Cumhuriyeti'nde BM-Habitat Bölge Ofisi Kurulmasına İlişkin Anlaşma"nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan KURTULMUŞ

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/3487)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Çevre Komisyonu

GENEL GEREKÇE

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (UN-HABITAT) Tarafından Temsil Edilen Birleşmiş Milletler Arasında Doğu Avrupa ve Orta Asya Ülkeleri İçin Türkiye Cumhuriyeti'nde BM-Habitat Bölge Ofisi Kurulmasına İlişkin Anlaşma" 14 Aralık 2024 tarihinde İstanbul'da imzalanmıştır.

Söz konusu Anlaşma ile İstanbul'da BM-Habitat Bölge Ofisinin açılması, Türkiye'nin sürdürülebilir şehircilik, sıfır atık, kentsel dönüşüm, akıllı şehirler ve afet sonrası yeniden yapılanma alanlarında bölgesel ve küresel düzeyde daha etkin bir rol üstlenmesini sağlayacaktır. Türkiye'nin stratejik konumu, hız kazanan kentsel iyileştirme süreci ve BM-Habitat ile yürütülen ortak projeler, İstanbul'un Bölge Ofisine ev sahipliği yapmasını önemli kılmaktadır.

BM-Habitat Bölge Ofisinin, sıfır atık girişimleri, afetlere dirençli şehirler, çölleşme ile mücadele ve dijitalleşme gibi alanlarda teknik destek sağlayarak Türkiye'de ve çevre bölgelerde sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkı sunması öngörülmektedir. Ayrıca, Bölge Ofisi vasıtasıyla BM-Habitatın uzmanlığının yerel yönetimlerin kapasitesini artırarak uluslararası işbirliklerini güçlendireceği ve Türkiye'nin küresel kentsel gelişim politikalarındaki etkinliğini artıracığı değerlendirilmektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-357965

16 Ocak 2026

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

14 Aralık 2024 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (UN-HABITAT) Tarafından Temsil Edilen Birleşmiş Milletler Arasında Doğu Avrupa ve Orta Asya Ülkeleri İçin Türkiye Cumhuriyeti'nde BM-Habitat Bölge Ofisi Kurulmasına İlişkin Anlaşma"yı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

03/04/2026

Esas No: 2/3487

Karar No: 190

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/3487 esas numaralı, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (UN-HABITAT) Tarafından Temsil Edilen Birleşmiş Milletler Arasında Doğu Avrupa ve Orta Asya Ülkeleri İçin Türkiye Cumhuriyetinde BM-Habitat Bölge Ofisi Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 01/04/2024 tarihinde yaptığı 21’ inci toplantısında görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 16/01/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (UN-HABITAT) Tarafından Temsil Edilen Birleşmiş Milletler Arasında Doğu Avrupa ve Orta Asya Ülkeleri İçin Türkiye Cumhuriyetinde BM-Habitat Bölge Ofisi Kurulmasına İlişkin Anlaşma, 21/01/2026 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan KURTULMUŞ imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (UN-HABITAT) Tarafından Temsil Edilen Birleşmiş Milletler Arasında Doğu Avrupa ve Orta Asya Ülkeleri İçin Türkiye Cumhuriyeti’nde BM-Habitat Bölge Ofisi Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 2/3487 esas numaralı Kanun Teklifi, 22/01/2026 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile Çevre Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 28’inci Yasama Dönemi 01/04/2026 tarihli 21’inci toplantısında Dışişleri Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, İstanbul’da BM-Habitat Bölge Ofisinin açılması ve bu Ofis ile sıfır atık girişimleri, afetlere dirençli şehirler, çölleşme ile mücadele ve dijitalleşme gibi alanlarda teknik destek sağlanarak Türkiye’de ve çevre bölgelerde sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkı sunulmasını öngören Anlaşma’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklif’in tümü üzerinde yapılan görüşmelerde¹;

Dışişleri Bakan Yardımcısı Mehmet Kemal BOZAY ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürü İsmail TÜZGEN tarafından;

Ülkemizin BM’nin uluslararası düzenlemelerinin çok taraflılık ilkesinin güçlü şekilde bulunduğu bir forum ve kurucu üyesi olduğu,

BM kurumlarının ülkemizde faaliyet göstermek için Türkiye ile iş birliği arayışı içinde olduğu ve BM ile çok boyutlu ve güçlü iş birliğimizin arttığı,

BM HABİTAT’la ilişkilerimizin güçlendiği ve 1978’de Nairobi’de kurulan bahse konu kurumun özellikle gelişmekte olan ülkelerde insan yerleştirmenin iyileştirilmesi, barınma hakkının desteklenmesi ve sürdürülebilir kentsel gelişimin teşvik edilmesi için yoğun çalışmalar yürüttüğü,

HABİTAT’ın çevre ve iklim değişikliği alanında da çalışmalarının bulunduğu,

Teklif’in konusu olan BM HABİTAT Bölge Ofisi’nin Doğu Avrupa ve Orta Asya bölgesinde 24 ülkeden sorumlu olacağı,

Kosova, Rusya Federasyonu, Azerbaycan ve Ukrayna ülke ofislerinin de İstanbul’daki bölge ofisine bağlı olarak faaliyet yürüteceği ve bunun BM’de ve bölgemizde ülkemizin prestijini yükseltecek bir yaklaşım olduğu,

¹ Komisyonun toplantı tutanaklarına aşağıdaki bağlantı adresinden ulaşılabilir:
<https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/TutanakGoster/5386>

Türkiye'nin son dönemde yaşanan afetlerden elde ettiği deneyimlerin, şehircilikte gelmiş olduğu seviyenin, özellikle 6 Şubat depremleri sonrası bilgi, deneyim ve teknik kapasitenin yanı sıra sıfır atık, iklim politikaları, kentsel dönüşüm ve sosyal konut projelerinde gelinen noktanın BM tarafından da takdirle karşılandığı,

BM Avrupa Ekonomik Komisyonu İcra Direktörü tarafından Türkiye'nin sosyal konut üretme konusundaki başarısının takdir edildiği ve Avrupa'nın on yılda ürettiği sosyal konut sayısı kadar konutun Türkiye tarafından bir yılda üretildiği ve bu alanda ülkemizin deneyimlerinden faydalanmak istedikleri yönünde bir beyanın bulunduğu,

Hem HABİTAT hem de Bakanlık tarafından şehircilik diplomasisi anlamında ortak bir kararla bölge ofisi kurulmasının arzulandığı,

Bahse konu Ofisin kurulması suretiyle Türkiye'deki de uzman kapasitenin artırılması; finansal anlamda da bölge ülkelerinde, özellikle Doğu Avrupa ve Doğu-Orta Asya kısmında finans ve fon dağılımında da rol alınması ve Türkiye'nin sahip olduğu kentsel politika birikimlerini de paylaşılmasının hedeflendiği,

Halihazırda Afrika'da, Mısır'da, Asya-Pasifik'te ve Latin Amerika'da olmak üzere dört bölge ofisinin bulunduğu,

HABİTAT'ın Avrupa Kurumlar Ofisi, New York Ofisi, Pekin Ofisi ve Moskova'da Proje Koordinasyon Ofislerinin bulunduğu, Türkiye'de de İstanbul'da bir bölge ofisi olmasının hedeflendiği, ifade edilmiştir.

Komisyon Başkanı ve üyeleri tarafından:

Ofis'in mali yükünün ne olduğu ve hangi bütçeden karşılandığı; Anlaşma'nın 2'nci maddesinin ikinci bölümünde "Sıfır Atık Vakfı"na ve (m) maddesinde "Dünya Etnospor Konfederasyonu"yla iş birliği içinde" olduğu ifadelerine yer verildiği; Sıfır Atık Vakfı'nı anlamakla birlikte etnosporun böylesi bir projede nasıl bir misyona hizmet etmesinin beklendiği ve anlaşma metninde özellikle niçin belirtildiğine ilişkin olarak tevcih edilen farklı sorular, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürü İsmail TÜZGEN tarafından cevaplandırılmış ve bu kapsamda;

Şu anda Türkiye 'den sadece yıllık 1 milyon dolar kadar bir katkı talep edildiği,

Toplanacak fonların hem bağışlardan hem donörlerden alınacak kaynaklar olduğu; bir proje paketinin oluşturulacağı ve bu bölgeye yatırım yapmak isteyen tüm sektörleri kapsayan bir sistem olacağı,

Anlaşma'nın kapsamının genel olarak kentsel konular olduğu ancak kentselin içerisinde gençlerle ilgili kısmın özellikle üzerinde durulan bir nokta olduğu; gençlerle ilgili etnik sporların özellikle etnosporların bu bölge ve ülkemiz için önemli bir husus olduğu,

Söz konusu bölgede etnosporun yaygınlaşması istenildiği için eklendiği ve özellikle Orta Asya bölgesinde yaşayan kardeşlerimize yönelik onlarla beraber yapacağımız bir etkinlik ve çalışma olmasının arzu edildiği,

belirtilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Kabuller ve Değişiklikler

Teklif'in tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklif'in 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen kabul edilmiştir.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklif'in Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere İstanbul Milletvekili Seda GÖREN, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan NAZIRLI, Gaziantep Milletvekili Derya BAKBAK, Konya Milletvekili Ziya ALTUNYALDIZ, Teklif ile ilgili özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Fuat Oktay</i>	<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>
Ankara	Balıkesir	İzmir
Kâtip	Üye	Üye
<i>Derya Bakbak</i>	<i>Bilal Bilici</i>	<i>Ahmet Fethan Baykoç</i>
Gaziantep	Adana	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Ceylan Akça Cupolo</i>	<i>Talih Özcan</i>	<i>Mahmut Rıdvan Nazırlı</i>
Diyarbakır	Düzce	Elâzığ
(Muhalefet şerhimiz vardır)		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Kamil Aydın</i>	<i>Utku Çakırözer</i>	<i>Mehmet Güzelmansur</i>
Erzurum	Eskişehir	Hatay
Üye	Üye	Üye
<i>Derya Ayaydın</i>	<i>Sena Nur Çelik Kanat</i>	<i>Yunus Emre</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Seda Gören</i>	<i>Oğuz Kaan Salıcı</i>	<i>Namık Tan</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Oğuz Üçüncü</i>	<i>Ziya Altunyaldız</i>	<i>Metin Ergun</i>
İstanbul	Konya	Muğla
	(Bu raporun özel sözcüsü)	

MUHALEFET ŞERHİ

Teklif konusu düzenleme, sürdürülebilir kentleşme, yerel yönetim kapasitesinin geliştirilmesi ve uluslararası iş birliğinin artırılması gibi ilkesel olarak olumlu hedefler içermekle birlikte; metnin bütününe bakıldığında, uygulama süreçleri, kurumsal yapı, mali yükümlülükler ve denetim mekanizmaları bakımından önemli belirsizlikler barındırdığı görülmektedir.

Öncelikle, iş birliği kapsamında yürütülecek faaliyetlerin koordinasyonu ve uygulanmasına ilişkin yetki dağılımı açık ve ayrıntılı biçimde düzenlenmemiştir. Metinde, uygulama süreçlerinin merkezi idare organları eliyle yürütüleceği anlaşılacakla birlikte, yerel yönetimlerin bu süreçteki rolü, yetki sınırları ve karar alma mekanizmalarına katılım düzeyi netleştirilmemiştir. Teklif kapsamında yürütülecek proje ve faaliyetlerin finansmanına ilişkin hükümler genel çerçevede bırakılmış; mali yükümlülüklerin kapsamı, finansman kaynakları, eş finansman gereklilikleri ve kamu bütçesine olası etkileri açık biçimde ortaya konulmamıştır. Ayrıca, uluslararası fonların kullanımına ilişkin usul ve esasların açıkça belirlenmemiş olması, kaynak tahsisi süreçlerinde keyfiyet ve eşitsizlik riskini artırmaktadır. Ayrıca şeffaflık ve denetim mekanizmalarına ilişkin düzenlemelerin yetersiz olduğu görülmektedir. Türkiye’de yürürlükte bulunan imar, çevre ve şehircilik mevzuatı ile uluslararası standartlar arasında ortaya çıkabilecek uyumsuzlukların nasıl giderileceğine ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Ek olarak teklif kapsamında öngörülen faaliyetlerde veri paylaşımı, teknik bilgi aktarımı ve kurumsal iş birliklerine ilişkin hükümlerin genel nitelikte olduğu; veri güvenliği, kişisel verilerin korunması ve kurumsal bilgi güvenliği açısından somut güvenceler içermediği görülmektedir. Özellikle uluslararası kuruluşlarla yürütülecek projelerde veri yönetimi ve bilgi paylaşım süreçlerinin açık ve bağlayıcı kurallara bağlanmaması, kurumsal riskleri artırmaktadır.

Bu nedenlerle kanun teklifine katılmıyor, muhalefet şerhimizi sunuyoruz.

Ceylan Akça Cüpolo
Diyarbakır

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
NUMAN KURTULMUŞ'UN TEKLİFİ

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BİRLEŞMİŞ MİLLETLER İNSAN YERLEŞİMLERİ PROGRAMI (UN-HABİTAT) TARAFINDAN TEMSİL EDİLEN BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ARASINDA DOĞU AVRUPA VE ORTA ASYA ÜLKELERİ İÇİN TÜRKİYE CUMHURİYETİNDE BM-HABİTAT BÖLGE OFİSİ KURULMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 14 Aralık 2024 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (UN-HABİTAT) Tarafından Temsil Edilen Birleşmiş Milletler Arasında Doğu Avrupa ve Orta Asya Ülkeleri İçin Türkiye Cumhuriyeti'nde BM-Habitat Bölge Ofisi Kurulmasına İlişkin Anlaşma'nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BİRLEŞMİŞ MİLLETLER İNSAN YERLEŞİMLERİ PROGRAMI (UN-HABİTAT) TARAFINDAN TEMSİL EDİLEN BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ARASINDA DOĞU AVRUPA VE ORTA ASYA ÜLKELERİ İÇİN TÜRKİYE CUMHURİYETİNDE BM-HABİTAT BÖLGE OFİSİ KURULMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- Teklif'in 1'inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklif'in 2'nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklif'in 3'üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

İLE

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER İNSAN YERLEŞİMLERİ PROGRAMI (UN-HABİTAT) TARAFINDAN TEMSİL EDİLEN BİRLEŞMİŞ MİLLETLER

ARASINDA

DOĞU AVRUPA VE ORTA ASYA ÜLKELERİ İÇİN TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NDE BM-HABİTAT BÖLGE OFİSİ KURULMASINA İLİŞKİN

ANLAŞMA

Birleşmiş Milletlerin Ayrıcalık ve Muafiyetlerine dair Sözleşme'nin, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 13 Şubat 1946 tarihinde kabul edildiğini ve Türkiye'nin bu Sözleşme'ye 22 Ağustos 1950 tarihinde çekince koyarak katıldığını **GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURARAK**;

Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (bundan böyle "BM-Habitat" olarak anılacaktır), Birleşmiş Milletler Sistemi içinde insan yerleşimleri faaliyetlerini koordine eden kuruluş olup, hükümetlerle iş birliği içinde Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin (SKH'ler), özellikle de "Kentleri ve insan yerleşimlerini kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kılmak" başlıklı 11. Hedefin uygulanmasında tüm ortaklarla iş birliğini teşvik etmek ve pekiştirmekten sorumlu olmanın yanı sıra, 2016 yılında Ekvador'un Kito şehrinde düzenlenen Konut ve Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Konferansı'nda (Habitat III) kabul edilen Yeni Kentsel Gündem'in izlenmesi, değerlendirilmesi ve uygulanmasının odak noktası **OLDUĞUNDAN**;

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ, (bundan böyle "Hükümet" olarak anılacaktır), sürdürülebilir kentleşme ve Birleşmiş Milletler kuruluşları ile iş birliğinin güçlendirilmesine özellikle ilgi duyduğundan ve kentsel gelişimin, barınma koşullarının, kaliteli ve güvenli kamusal alanların üretiminin ve herkes için uygun fiyatlı ve yeterli konut sağlanmasının iyileştirilmesine yönelik kabul edilmiş ilkeleri uygulamaya istekli **OLDUĞUNDAN**;

Hükümet, insana yakışır konut hakkı ve erişimini, Türkiye Cumhuriyeti'nde ve bölgede (Doğu Avrupa ve Orta Asya) sanayileşme, istihdam yaratma, insani ve sosyal kalkınma için önemli bir vasıta haline getirmeyi **AMAÇLADIĞINDAN**;

Afete dirençli kentsel planlama ve stratejilerin sağlanması, akıllı şehir politika ve stratejilerinin teşvik edilmesi, iklim odaklı kentsel planlamanın yerinden yönetilmesi, katılımcı yerel yönetişimin sağlanması, Sıfır Atık uygulamalarının yaygınlaştırılması, kentsel nizamsızlıkların ve krizlerin azaltılması ve standartlara uygun konutların inşa edilmesi Hükümet'in isteği **OLDUĞUNDAN**;

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

UN-HABITAT

Hükümet; üçlü, güney-güney ve uluslararası iş birliği olanaklarını güçlendirmek ve sürdürülebilir, kapsayıcı, barışçıl ve eşitlikçi insan yerleşimleri gelişimini teşvik etmek için kamu politikaları, program, girişim ve planların uygulanmasında Birleşmiş Milletler Sisteminin desteğinden yararlanmak amacıyla BM-Habitat temsilciliğini kurumsallaştırmayı **AMAÇLADIĞINDAN**;

BM-Habitat ve Hükümet (bundan böyle müştereken “Taraflar” ve münferiden “Taraflar” olarak anılacaktır), Doğu Avrupa ve Orta Asya Ülkeleri için Türkiye Cumhuriyeti’nin İstanbul şehrinde bir BM-Habitat Bölge Ofisi kurulması konusunda istişarelerde **BULUNDUKLARINDAN**;

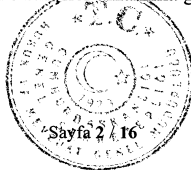
Taraflar, Doğu Avrupa ve Orta Asya Ülkeleri için Türkiye Cumhuriyeti’nde BM-Habitat Bölge Ofisi’nin kurulması ve işleyişine ilişkin tüm hususları işbu Anlaşma vasıtasıyla kayıt altına alma ve resmîleştirme arzusunda **OLDUKLARINDAN**;

BU ESASLAR ÇERÇEVESİNDE, Taraflar, işbu Anlaşma’yı dostane bir iş birliği ruhu içinde akdetmişlerdir:

Madde I **Tanımlar**

1. İşbu Anlaşma’nın amaçları bakımından:

- (a) “Ev Sahibi Ülke” Türkiye Cumhuriyeti anlamına gelir;
- (b) “Ofis”, Doğu Avrupa ve Orta Asya Ülkeleri için Türkiye Cumhuriyeti’ndeki BM-Habitat Bölge Ofisi anlamına gelir;
- (c) “Ofis Başkanı” Ofisten sorumlu olan Birleşmiş Milletler görevlisi anlamına gelir;
- (d) “Ofis Görevlileri”, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nun 7 Aralık 1946 tarihli ve 76 (1) sayılı kararında öngörüldüğü üzere, yerel olarak işe alınan ve saatlik ücret ödenenler hariç, uyrukluktan bağımsız olarak Ofise hizmet vermek üzere görevlendirilen tüm BM-Habitat personelini ifade eder;
- (e) “Görevli Uzmanlar”, Ofis Görevlileri dışında, Ofis’in talebi üzerine veya Ofis adına görev yapan kişiler anlamına gelir;
- (f) “Hizmet Gerçekleştiren Kişiler”, hizmet yüklenicileri, operasyonel uzmanlar, Birleşmiş Milletler Gönüllüleri Programı (bir Birleşmiş Milletler kuruluşu) tarafından görevlendirilen gönüllüler ve danışmanlar da dahil olmak üzere Ofis için hizmet gerçekleştiren kişiler anlamına gelir;

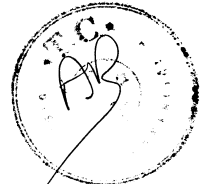
UN-HABITAT

- (g) “Genel Sözleşme”, Genel Kurul tarafından 13 Şubat 1946 tarihinde kabul edilen ve Türkiye Cumhuriyeti'nin 22 Ağustos 1950 tarihinde belirli çekinceler koyarak taraf olduğu Birleşmiş Milletlerin Ayrıcalık ve Muafiyetlerine Dair Sözleşme anlamına gelir;
- (h) “Yetkili Makamlar” Ev Sahibi Ülkenin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Ev Sahibi Ülkenin Dışişleri Bakanlığı veya Ev Sahibi Ülkenin kanun ve yönetmelikleri kapsamındaki diğer ilgili makamlar anlamına gelir;
- (i) “Ofis Binaları”, Tarafların yazılı mutabakatı ile yetkilendirilen, Ofis tarafından daimî veya geçici olarak kullanılan bina veya binanın bir kısmı anlamına gelir;
- (j) “Ofis Arşivleri”, Ofis'e ait olan veya Ofis'in görevlerini ifa ederken tuttuğu tüm kayıt, yazışma, belge, el yazması, e-posta, bilgisayar kayıtları, hareketsiz ve hareketli resimler, film ve ses kayıtları anlamına gelir;
- (k) “Ofisin Malları”, Ofise ait olan veya Ofisin işlevlerini ifa etmek üzere Ofis tarafından tutulan veya yönetilen fon, gelir ve diğer varlıklar dahil olmak üzere tüm malları anlamına gelir;
- (l) “Genel Sekreter” Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri anlamına gelir;
- (m) “Telekomünikasyon”, yazılı veya sözlü bilgi, görüntü, ses veya herhangi bir nitelikteki bilginin tel, radyo, uydu, optik, fiber veya başka herhangi bir elektronik veya elektromanyetik yolla yayılması, iletilmesi veya alınması anlamına gelir; ve
- (n) “Bakmakla Yükümlü Olunan Aile Üyeleri”, bir Görevlinin eşi veya 21 yaşın altındaki çocukları ile ekonomik olarak bir Ofis Görevlisine bağımlı olan çocuklar ve birinci dereceden akrabaları anlamına gelir.

Madde II Ofis'in Kurulması

1. Ofis, BM-Habitat'ın Doğu Avrupa ve Orta Asya Ülkeleri ile Türkiye Cumhuriyeti'nde stratejik rehberlik ve temsiliyi sağlama işlevlerini yerine getirmek ve Hükümetin 2030 Gündemi ile Yeni Kentsel Gündemin uygulanmasında ve aşağıdakiler dâhil tüm görevlendirilen faaliyetlerde desteğini almak amacıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin İstanbul şehrinde kurulur:

- (a) Ortaya çıkan kalkınma sınamalarını ve önceliklerini belirlemek için liderlik ve stratejik düşünce sağlamak;

(b) Ortak geliştirilen ve üzerinde mutabık kalınan uygun Ülke Program Belgeleri kapsamında, çerçevesi çizilecek sürdürülebilir kentsel ve kentsel iyileşme alanlarında normatif/politik ve işlevsel destek sağlamak; ve

(c) Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma İşbirliği Çerçevesi konusunda Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Grubunu desteklemek ve Türkiye Cumhuriyeti'nde ve bölgesel düzeyde ortak programlama, koordinasyon ve ortaklık kurmada Birleşmiş Milletler kalkınma sistemi ile iş birliği yapmak.

2. Ofis, BM-Habitat'ın Hükümet kurumları ve Sıfır Atık Vakfı gibi ilgili diğer paydaşlarla ortaklaşa biçimde aşağıdakiler dahil Türkiye Cumhuriyeti'nde devam eden ve gelecekteki tüm girişimlerine ev sahipliği yapmak ve bunları koordine etmek üzere, Hükümet tarafından BM-Habitat'a tahsis edilir:

- (a) Sıfır Atık girişi;
- (b) BM-Habitat'ın "Küresel Kentsel İzleme Çerçevesi"nin kentlerde uygulanması;
- (c) Yeni Kentsel Gündem'in uygulanmasının izlenmesi ve ulusal ilerleme raporlarının hazırlanmasının desteklenmesi;
- (d) Akıllı şehir stratejileri, Eylemler ve Uygulamalar;
- (e) Ulusal Kentleşme Stratejilerinin belirlenmesi;
- (f) Afete dayanıklı kentsel planlama ve stratejilerin oluşturulması;
- (g) Çölleşme ile mücadele faaliyetleri;
- (h) Afete dirençli şehirler;
- (i) Yerel iklim eylemleri;
- (j) SKH Şehirleri ve Gönüllü Yerel İncelemeler;
- (k) Depremlerden etkilenen bölgelerde Kentsel İyileştirme;
- (l) Türk Yerel Yönetimleri ile destek ve iş birliği;
- (m) Dünya Etnospor Konfederasyonu ile iş birliği içinde Gençlik ve Etnospor.

Madde III **Tüzel Kişilik**

1. Ofis, Türkiye Cumhuriyeti'nde tüzel kişiliği haizdir. Aşağıda belirtilen yetkilere sahiptir:

- (a) Sözleşme yapma;
- (b) Taşınmaz ve taşınır mal edinme ve elden çıkarma;
- (c) Yasal işlem başlatma.

2. İşbu Anlaşma'nın amaçları bakımından, Ofis, Ofis Başkanı veya Ofis Başkanı tarafından atanmış görevli tarafından temsil edilir.

Madde IV
Anlaşma'nın Amacı ve Kapsamı

1. İşbu Anlaşma; Ofis Binaları, Görevliler, Görevli Uzmanlar ve Hizmet Gerçekleştiren Kişilerin statüsünü düzenler.
2. İşbu Anlaşma; Ofis'in işlevlerinin etkin bir şekilde yerine getirilmesi için gerekli düzenlemeleri belirler. Ofis tarafından Ev Sahibi Ülkeye görevinin bir parçası olarak sağlanan yardımın ilişkisini ve yöntemlerini belirlemez.

Madde V
Genel Sözleşme'nin Uygulanması

Genel Sözleşme, Ev Sahibi Ülke tarafından Genel Sözleşme'ye koyulan çekinceler saklı kalmak kaydıyla; Ofis, Ofis'in malları, fonları ve varlıkları ile Ev Sahibi Ülkedeki Görevliler, Görevli Uzmanlar ve Hizmet Gerçekleştiren Kişiler için geçerlidir.

Madde VI
Ofis'in Dokunulmazlığı

1. Ofis Binaları dokunulmazdır ve Ofis'in malları, fonları ve varlıkları, yerine ve kimin himayesinde bulunduğu bakılmaksızın; arama, el koyma, müsadere, kamulaştırma ve yürütme, idari, adli veya yasama yoluyla yapılan diğer her türlü müdahaleden başıktır.
2. Ev Sahibi Ülkenin hiçbir memuru veya görevlisi ya da Ev Sahibi Ülkede kamu yetkisini kullanan hiçbir bir kişi, Ofis Başkanının rızası ve onayladığı koşullar dışında, herhangi bir görevi icra etmek üzere Ofis binasına giremez. Yangın veya acil koruma önlemi gerektiren başka bir acil durum halinde kendisine zamanında ulaşamaması durumunda, Ofis Başkanının Ofis Binalarına girilmesine rızası olduğu varsayılır.
3. Ofis Binaları; Ofis, Birleşmiş Milletler veya diğer ilgili kuruluşlar tarafından düzenlenen toplantılar, seminerler, sergiler ve diğer ilgili amaçlar için kullanılabilir.
4. Ofis Binaları, IV. maddede belirtildiği üzere işbu Anlaşma'nın amacı ve kapsamı ile bağdaşmayan herhangi bir şekilde kullanılamaz.
5. Türkiye Cumhuriyeti'nde, Ofis tarafından düzenlenen toplantılar, seminerler, eğitim kursları, sempozyumlar, çalıştaylar ve benzeri faaliyetler için Tarafların yazılı mutabakatı sonucunda kullanılacak herhangi bir bina, geçici olarak Ofis Binalarına dahil edilir ve Ofis tarafından düzenlenen bu tür toplantılar, eğitim kursları, sempozyumlar, çalıştaylar ve benzeri faaliyetler süresince işbu Anlaşma kapsamına dâhil kabul edilir.

6. Ofis Arşivleri ve genel olarak Ev Sahibi Ülke’de nerede bulunursa bulunsun ve kimin elinde olursa olsun Ofis’e ait olan veya Ofis tarafından kullanılan tüm belge ve materyaller dokunulmazdır.

7. 23 Şubat 2011 tarihli “Türkiye’de Yapılan Birleşmiş Milletler Konferansları ve Toplantılarına Dair Ayrıcalık, Bağışıklık ve Diğer Bazı Hususlara İlişkin Düzenlemeler Hakkında Birleşmiş Milletler ve Türkiye Arasındaki Çerçeve Anlaşması” bu tür faaliyetler için geçerlidir ve Taraflar, Türkiye’de düzenlenen her toplantı, seminer, sergi ve benzeri faaliyetle ilgili olarak organizasyonel, mali ve diğer hususlara ilişkin geçici düzenlemeler yaparlar.

8. Birleşmiş Milletler, Ofisin işlevlerinin yerine getirilmesi için gerekli koşulların oluşturulması amacıyla, Ofis Binaları içinde geçerli olacak düzenlemeler yapma yetkisine sahiptir.

Madde VII **Güvenlik ve Koruma**

1. Yetkili Makamlar, Ofis Binalarının güvenliğini ve korunmasını sağlar ve Ofis Binalarının sükunetinin, dışarıdan gelen kişilerin veya grupların izinsiz girişleri veya yakın çevresindeki karışıklıklar nedeniyle bozulmamasını sağlamak için gerekli özeni gösterirler. Ofis Başkanı tarafından talep edilmesi halinde Yetkili Makamlar, Ofis Binalarında veya yakın çevresinde kanun ve düzenin korunması ve buralardan şahısların çıkarılması için gerekli güvenlik hizmetlerini sağlarlar.

2. Yetkili Makamlar, işbu Anlaşma’da atıfta bulunulan kişilerin; Ofis için resmi görevlerini yerine getirirken veya çalışırken, Ofis’in her türlü müdahaleden uzak ve düzgün bir şekilde işlemesi için elzem olan uygun güvenlik, emniyet ve korumayı sağlamak amacıyla gerekli olabilecek etkili ve yeterli işlemleri yaparlar.

Madde VIII **Kamu Hizmetleri**

1. Yetkili Makamlar, Ofis Başkanının talebi üzerine ve Hükümet tarafından akredite edilmiş herhangi bir diplomatik misyona tanınanlardan daha az elverişli olmayan şartlar ve koşullar altında, Ofis’in ihtiyaç duyduğu, elektrik, su ve iletişim gibi hizmetleri içeren fakat bunlarla sınırlı olmayan kamu hizmetlerine erişimini kolaylaştırırlar.

2. Yukarıda VIII. madde, 1. fıkrası kapsamında atıfta bulunulan kamu hizmetlerinin Yetkili Makamlar tarafından Ofis’e sağlandığı veya fiyatlarının adı geçenlerin kontrolü altında olduğu durumlarda, söz konusu hizmetlerin ücreti, akredite diplomatik misyonlara tanınan en düşük emsal ücretleri aşmaz.

3. Yukarıda belirtilen hizmetlerin tamamen veya kısmen kesintiye uğramasına yol açan mücbir sebep durumlarında Ofis'e, görevlerinin ifası için, Ev Sahibi Ülke tarafından herhangi bir diplomatik misyona tanınandan daha az elverişli olmayacak şekilde muamele tanınır.
4. İşbu VIII. maddenin hükümleri, Ev Sahibi Ülkenin yangından korunmaya yönelik veya sıhhi düzenlemelerinin makul bir şekilde uygulanmasına engel teşkil etmez.

Madde IX **İletişim Kolaylıkları**

1. Ofis, resmi iletişimi için, posta, kablo, telgraf, radyogram, telefoto, telefon ile basın ve radyodaki enformasyona yönelik diğer iletişim ve basın ücretleri için uygulanan öncelikler, oranlar ve vergiler konusunda Ev Sahibi Ülke tarafından, diplomatik misyonu da dâhil olmak üzere diğer bir Hükümete sağlanandan daha az elverişli olmayan muameleden yararlanır.
2. Hükümet, kullanılan iletişim aracı ne olursa olsun, Ofis'in resmi iletişiminin dokunulmazlığını güvence altına alır ve söz konusu iletişime herhangi bir sansür uygulamaz.
3. Ofis, elektronik, yüksek frekanslı radyo ve uydu tesisleri de dâhil olmak üzere iletişim ve telekomünikasyon ekipmanlarını kullanma ve kodları kullanma ve diplomatik kurye ve çantalarla aynı bağımsızlık ve ayrıcalıklara sahip kurye ve çantalarla evrak gönderme ve alma hakkına sahiptir. Çantalar görünür şekilde Birleşmiş Milletler amblemini taşımak zorunda olup sadece resmi kullanım amaçlı belge veya eşyaları içerebilir ve kuryeye Birleşmiş Milletler tarafından düzenlenen bir kurye senedi verilir.

Madde X **Mallar, Fonlar ve Varlıklar**

1. Birleşmiş Milletler'in bağımsızlığından açıkça feragat ettiği özel durumlar dışında, Ofis, Ofis'in malları, fonları ve varlıkları, nerede bulunursa bulunsun ve kimin elinde olursa olsun, her türlü yasal işleminden bağımsızlığa sahiptir. Bununla birlikte, bağımsızlıktan feragat edilmesinin, herhangi bir icra tedbirini kapsamayacağı kabul edilir.
2. Ofisin malları, fonları ve varlıkları, her türlü kısıtlama, düzenleme, kontrol ve moratoryumdan muaftır.
3. Herhangi bir mali kontrol, düzenleme veya moratoryumla sınırlandırılmaksızın, Ofis:
 - (a) her türlü fon, para birimi veya kıymetli evrakı bulundurabilir ve bunları kullanabilir ve herhangi bir para biriminde hesap bulundurup işletebilir ve sahip olduğu herhangi bir para birimini başka bir para birimine dönüştürebilir.

- (b) fon veya dövizlerini Ev Sahibi Ülkeden başka bir ülkeye veya Ev Sahibi Ülke içinde, Birleşmiş Milletlere veya herhangi bir başka kuruluşa aktarmakta serbesttir.

Madde XI

Vergi, Harç, İthalat veya İhracat Kısıtlamalarından Muafiyet

1. Ofis, varlıkları, malları, gelirleri, faaliyetleri ve işlemleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden faydalanır:

- (a) Gelir vergisi, kurumlar vergisi, motorlu taşıtlar vergisi ve emlak vergisi dâhil, ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere tüm doğrudan vergilerin yanı sıra, harç, damga vergisi, özel tüketim vergisi (yalnızca Ofis tarafından özel tüketim vergisi mükelleflerinden yapılan mal alımlarıyla ilgili olarak), katma değer vergisi ve özel iletişim vergisi dahil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere dolaylı vergilerden muafiyet. Ancak, Ofis, esasen Yetkili Makamlar veya Ev Sahibi Ülkenin kanun ve yönetmelikleri uyarınca bir şirket tarafından verilen kamu hizmetlerinin, verilen hizmetlerin miktarına göre sabit bir oranda ücretlendirilmesinden daha fazla olmayan ücretlerden, vergilerden veya harçlardan muafiyet talep etmeyecektir.
- (b) Ofis tarafından resmi kullanımı için ithal veya ihrac edilen eşyalara ilişkin vergi ve gümrük harçları ile ithalat ve ihracata ilişkin yasak ve kısıtlamalardan muafiyet. Ancak, bu muafiyet kapsamında ithal edilen eşyaların, Ev Sahibi Ülke Hükümeti ile mutabık kalınan koşullar dışında, ithal edildikleri Ev Sahibi Ülkede satılmayacağı anlaşılmaktadır.
- (c) Ofis tarafından resmi faaliyetleri çerçevesinde ithal edilen, ihrac edilen veya yayımlanan yayınlar, hareketli ve hareketsiz görüntüler, filmler, kasetler, disketler, kompakt diskler ve diğer benzer medya kayıtlarının ithalatı veya ihracatı üzerindeki vergi ve gümrük harçları dahil olmak üzere tüm sınırlama ve kısıtlamalardan muafiyet.

Madde XII Görevliler

1. Ofis Görevlileri, Ev Sahibi Ülkede aşağıda kaydedilen ayrıcalık, bağışıklık ve kolaylıklardan yararlanır:

- (a) Resmi sıfatlarıyla söyledikleri veya yazdıkları sözler ve tüm eylemlerine ilişkin yasal işlemden bağışıklık. Bu bağışıklık, Birleşmiş Milletler dâhilindeki istihdamın sona ermesinin ardından yürürlükte kalmaya devam eder;

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

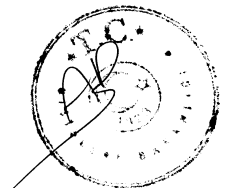
UN-HABITAT

- (b) Suçüstü durumu istisnasıyla, görevlerinin yerine getirilmesi sırasında ifa edilen eylemler için vicahi tutuklama veya gözaltına alınmadan ve kişisel ve resmi eşyalarına ve bagajlara el konulmasından bağımsızlık bu gibi durumlarda, Yetkili Makamlar derhal Ofis Başkanına tutuklama, gözaltı veya el koyma hakkında bilgi verir;
- (c) Ev Sahibi Ülkede herhangi bir askerlik hizmeti yükümlülüğünden veya diğer zorunlu hizmetlerden muafiyet.
- (d) Birleşmiş Milletler tarafından kendilerine ödenen maaş ve ücretler için vergiden muafiyet; kendileri ve bakmakla yükümlü oldukları aile üyeleri için, söz konusu gelirler Ev Sahibi Ülke dışındaki kaynaklardan elde edildiği veya söz konusu mülkler Ev Sahibi Ülke dışında bulunduğu sürece, tüm gelir ve mallar için vergiden muafiyet;
- (e) Kendileri ve Bakmakla Yükümlü Oldukları Aile Üyeleri için göç kısıtlamalarından veya yabancı kayıt prosedürlerinden muafiyet;
- (f) Kendileri bakımından resmî işleri için Ev Sahibi Ülke içinde herhangi bir dolaşım ve seyahat kısıtlamasından muafiyet ve Ofis Başkanı ile Yetkili Makamlar arasında mutabık kalınan düzenlemelere uygun olarak kendileri ve Bakmakla Yükümlü Oldukları Aile Üyeleri için boş zaman etkinliklerine dair benzer bir muafiyet.
- (g) Yerli veya yabancı para cinsinden hesap sahibi olmak da dahil olmak üzere dövizle ilgili olarak, Ev Sahibi Ülkeye akredite diplomatik misyon üyelerine tanınan kolaylıklardan faydalanma.
- (h) Kendileri ve Bakmakla Yükümlü Oldukları Aile Üyeleri için uluslararası kriz zamanında diplomatik temsilcilere tanınan aynı koruma ve ülkesine geri gönderilme kolaylıkları.
- (i) Ev Sahibi Ülkenin vatandaşı olmamaları veya bu ülkede daimî ikamet etmemeleri koşuluyla, kişisel kullanımları için her türlü vergi ve harçlardan (katma değer ve özel tüketim vergisi dahil) ve ithalat üzerindeki yasak ve kısıtlamalardan muaf olarak aşağıdakileri ithal hakkı:
- (i) Ev Sahibi Ülkede ikamet etmeye başladıktan sonraki altı ay içinde, mobilyaları, ev eşyaları ve kişisel eşyaları. Bu tür malzemeler, gümrük vergisi veya uygulanabilir başka bir vergi ödenmeksizin iç piyasada satışa sunulmaz. Ev Sahibi Ülke Hükümeti, ilgili Görevli tarafından doğrulanan ve Ofis tarafından desteklenen altı aylık sürenin uzatılması veya bu süreden feragat edilmesi yönündeki talepleri dikkate alır;

- (ii) Mevcut Hükümet düzenlemelerine uygun olarak, her seferinde bir motorlu taşıt. Bu hüküm uyarınca ithal edilen motorlu taşıtlar, Ev Sahibi Ülkenin yürürlükteki düzenlemelerine tabi olarak, ithal edildikten sonra Ev Sahibi Ülkede satılabilir.
- (iii) Mevcut Hükümet düzenlemelerine uygun olarak, hediye veya satış için değil, kişisel kullanım veya tüketim için içki, tütün ve gıda maddeleri de dâhil olmak üzere makul miktarlarda belirli maddeler;
- (j) Türk vatandaşı olmamaları veya Türkiye'de daimî ikamet etmemeleri koşuluyla, bir motorlu taşıtın yurt içinden satın alınmasında katma değer vergisi, özel tüketim vergisi ve ilgili diğer vergilerden ve motorlu taşıtlar vergisinden muafiyet. Bu tür araçlar, uygulanabilir herhangi bir vergi ödenmeksizin iç piyasada satılamaz.
- (k) Türkiye'deki görevlerini tamamladıktan sonra, motorlu taşıtlar da dahil olmak üzere mobilyalarını, ev eşyalarını ve kişisel eşyalarını vergi ve harç ödmeden ihraç etme hakkı.
- (l) Kendileri ve Bakmakla Yükümlü Oldukları Aile Üyeleri için, Ev Sahibi Ülke vatandaşlarından daha az elverişli olmayan koşullarda, Ev Sahibi Ülkede gerekli olan ilgili eğitim ve mesleki niteliklerin elde edilmesini sağlayan lisansüstü ve lisans sonrası dereceleri ve ilgili eğitimler almak amacıyla, bu tür kurumlar için geçerli giriş koşullarına uygun olarak üniversitelere ve diğer yüksek öğrenim kurumlarına erişim hakkı.
- (m) Kendileri ve Bakmakla Yükümlü Oldukları Aile Üyeleri için, seyahat sırasında Ev Sahibi Ülkedeki havalimanlarında pasaport kontrolü de dâhil olmak üzere diplomatik kanalları kullanma hakkı.
2. Ev Sahibi Ülkedeki Türk uyruklu Görevliler veya daimî ikamet izni sahipleri, Ev Sahibi Ülkenin Genel Sözleşme'ye koyduğu çekincelere tabi olarak, sadece Genel Sözleşme'nin V. maddesinin 18. Bölümünde öngörülen ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanırlar.
3. Genel Sözleşme'nin V. maddesinin 17. Bölümü hükümleri uyarınca, Yetkili Makamlar, Ofise atanan Görevlilerin isimleri hakkında düzenli olarak bilgilendirilir.

Madde XIII
Ofis Başkanı

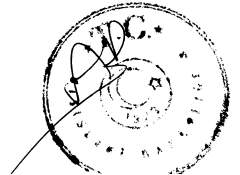
1. İşbu Anlaşma'nın XII. maddesi hükümlerine hâle getirmeksizin, Ofis Başkanı ve P5 ve üstü seviyedeki görevliler Ev Sahibi Ülkede ikamet ettikleri süre boyunca Ev Sahibi Ülkenin vatandaşı veya daimî mukimi olmamaları koşuluyla, Genel Sözleşme'nin 19. Bölümü uyarınca diplomatik temsilcilere tanınan ayrıcalık, bağışıklık ve kolaylıklardan yararlanır. Bu şahısların isimleri diplomatik listeye dahil edilir.
2. İşbu XIII. maddenin 1. fıkrasında belirtilen ayrıcalık, bağışıklık ve kolaylıklar, ilgili Görevlilerin Bakmakla Yükümlü Oldukları Aile Üyelerine de tanınır.
3. Türk vatandaşı olan veya Ev Sahibi Ülkede daimî ikamet eden Görevliler, Ev Sahibi Ülke'nin Genel Sözleşme'ye koyduğu çekincelere tabi olmak kaydıyla, yalnızca Genel Sözleşme'nin V. Maddesinin 18. Bölümünde öngörülen ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanırlar.

Madde XIV
Görevli Uzmanlar

1. Ofisteki Görevli Uzmanlara Genel Sözleşme'nin VI. ve VII. maddelerinde belirtilen ayrıcalıklar, bağışıklıklar ve kolaylıklar tanınır.
2. Ofisteki Görevli Uzmanlara, Ofis tarafından kendilerine ödenen maaşlar ve diğer ücretler için vergi muafiyeti tanınır ve Taraflar arasında üzerinde mutabık kalınabilecek ilave ayrıcalıklar, bağışıklıklar ve kolaylıklar sağlanabilir.
3. Ev Sahibi Ülkedeki Türk uyruklu Görevli Uzmanlar, Genel Sözleşme'nin VI. ve VII. maddeleri kapsamına giren bu ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanırlar.

Madde XV
Hizmet Gerçekleştiren Kişiler

Hükümet, Bölge Ofisi için tüm Hizmet Gerçekleştiren Kişilere, Birleşmiş Milletler için resmi sıfatlarıyla söyledikleri veya yazdıkları sözler ve gerçekleştirdikleri eylemlerle ilgili olarak yasal işlemlerden bağışıklık tanır; bu bağışıklık, Bölge Ofisi ile ilişkilerinin sona ermesinden sonra da tanınmaya devam eder. Bu bağışıklık, söz konusu kişilerin Birleşmiş Milletler için hizmetlerinin ifası dışında yaptıkları herhangi bir eylem için geçerli olmaz. Türk vatandaşlarına veya Ev Sahibi Ülkede daimî ikamet edenlere böyle bir statü verilemez.

Madde XVI
Bağışıklıktan Feragat

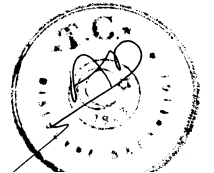
İşbu Anlaşma'nın XII. maddesinden XVI. maddesine kadar belirtilen ayrıcalıklar, bağışıklıklar ve kolaylıklar ilgili şahıslara kişisel faydaları için değil, Birleşmiş Milletlerin menfaati için sağlanmaktadır. Genel Sekreter, bağışıklığın adaletin tecellisini engelleyeceğine ve Birleşmiş Milletlerin menfaatine hanel getirmeksizin bağışıklıktan feragat edilebileceğine kanaat getirdiği her durumda, bu şahısların bağışıklığından feragat etme hakkı ve sorumluluğuna sahiptir.

Madde XVII
Ev Sahibi Ülkeye giriş, çıkış ve Ev Sahibi Ülke içinde dolaşım ve kalış

1. Hükümet, işbu Anlaşmanın XII ila XV. maddelerinde atıfta bulunulan tüm kişilerin Ev Sahibi Ülkeye engelsiz girişini, çıkışını, ülkede kalışını ve serbest dolaşımını kolaylaştırmak ve sağlamak için gerekli tüm tedbirleri alır.
2. Hükümet, stajyerler de dahil olmak üzere, Ofis için veya Ofisle bağlantılı olarak resmi görevler, çalışmalar ve faaliyetler yürüten tüm diğer kişilerin Ev Sahibi Ülkeye giriş ve çıkışlarını, ülkede kalışlarını ve serbest dolaşımını kolaylaştırmak için elinden geleni yapar.

Madde XVIII
Birleşmiş Milletler Seyahat Belgesi, Sertifikalar ve Vizeler ve İkamet İzinleri

1. Hükümet, Görevlilere verilen Birleşmiş Milletler Seyahat Belgesi'ni geçerli bir seyahat belgesi olarak tanıır ve kabul eder.
2. Genel Sözleşme'nin VII. maddesi, 26. Bölümü hükümleri uyarınca, Yetkili Makamlar, Birleşmiş Milletler işi için seyahat eden Görevli Uzmanlara ve diğer kişilere verilen Birleşmiş Milletler sertifikasını tanıır ve kabul ederler.
3. İşbu Anlaşma'da atıfta bulunulan tüm kişilere hızlı seyahat kolaylıkları tanıır. İşbu Anlaşma'da atıfta bulunulan kişiler ile Bakmakla Yükümlü Oldukları Aile Üyeleri ve Ofisin resmi çalışma ve faaliyetleri ile bağlantılı olarak Ofise davet edilen diğer kişiler için vizeler, giriş izinleri veya belgeleri ile gerekli olduğu hallerde ikamet izinleri ücretsiz ve olabildiğince ivedi şekilde sağlanır.
4. Hükümet ayrıca, diğer Birleşmiş Milletler seyahat belgeleri hamillerine gerekli vizelerin verilmesini kolaylaştırmayı kabul eder.

Madde XIX
Kimlik Kartları

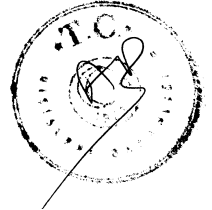
1. Ev Sahibi Ülke, kural ve düzenlemeleri uyarınca, Ofis bünyesindeki tüm Görevliler, Görevli Uzmanlar, Hizmet Gerçekleştiren Kişiler ve onların Bakmakla Yükümlü Oldukları Aile Üyeleri için uygun kimlik kartları düzenler.
2. Ofiste geçici olarak görevlendirilen diğer tüm şahıslara, Ev Sahibi Ülkenin kural ve düzenlemelerine göre geçici bir görevlendirme belgesi verilebilir.
3. Yetkili Makamların yetkili bir görevlisinin talebi üzerine, işbu XIX. maddenin 1. ve 2. fıkrasında atıfta bulunulan kişilerin kimlik kartlarını teslim etmemek şartıyla ibraz etmeleri gerekir.

Madde XX
Bayraklar, Amblem ve İşaretler

Ofis, BM-Habitat'ın bayrağını, logosunu, amblemini ve işaretlerini Ofis Binalarında ve resmi amaçlarla kullanılan taşıtlarda gösterme hakkına sahiptir.

Madde XXI
Sosyal Güvenlik

1. Birleşmiş Milletler ve Hükümet, Birleşmiş Milletler Görevlilerinin kapsamlı bir sosyal güvenlik planı oluşturan VI. Maddesi dâhil Birleşmiş Milletler Personel Yönetmeliği ve Kuralları'na tabi olmaları nedeniyle, Birleşmiş Milletler ve Görevlilerinin, uyruklarına bakılmaksızın, Ev Sahibi Ülkenin zorunlu sigortalılık ve Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal güvenlik planlarına zorunlu katkılara ilişkin kanunlarından muaf tutulacakları konusunda mutabaktır.
2. İşbu XXI. maddenin hükümleri, Türkiye Cumhuriyeti'nde istihdam edilmedikleri veya serbest meslek sahibi olmadıkları ya da Türkiye Cumhuriyeti'nden sosyal güvenlik yardımı almadıkları sürece Bakmakla Yükümlü Olunan Aile Üyelerine *mutatis mutandis* uygulanır.

Madde XXII

Aile üyeleri için işgücü piyasasına erişim ve ev çalışanlarına vize ve ikamet izni verilmesi

1. Yetkili Makamlar, görev yeri Ev Sahibi Ülkede bulunan Ofise atanan Görevlilerin Bakmakla Yükümlü Oldukları Aile Üyelerine çalışma izni verir. Bu tür izinlerin verilmesiyle bağlantılı olarak Ev Sahibi Ülkenin düzenlemeleri geçerli olur. Birleşmiş Milletler veya ilgili başka bir Birleşmiş Milletler sistemi kuruluşu dışında kazanç getirici bir işle uğraştıkları sürece, ayrıcalıklar ve bağışıklıklar bu işle ilgili olarak uygulanmaz. Birleşmiş Milletler veya ilgili başka bir Birleşmiş Milletler sistemi kuruluşu ile kazanç getirici bir iş yapılması durumunda, ilgili Ev Sahibi Ülke Anlaşması'nda belirtilen ayrıcalıklar ve bağışıklıklar uygun şekilde uygulanır.

2. Yetkili Makamlar, Görevlilerin ev çalışanlarına vize ve ikamet izinleri ile gerektiğinde diğer belgeleri mümkün olan süratle verir.

Madde XXIII

Yetkili Makamlarla İş Birliği

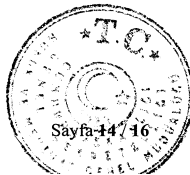
1. İşbu Anlaşma ile tanınan ayrıcalıklar ve bağışıklıklara hanel getirmeksizin, bu ayrıcalıklardan, bağışıklıklardan ve kolaylıklardan yararlanan tüm kişilerin Ev Sahibi Ülkenin yasalarına ve düzenlemelerine saygı göstermek ve Ev Sahibi Ülkenin iç işlerine karışmamak görevidir.

2. BM-Habitat, işbu Anlaşma'da atıfta bulunulan ayrıcalıklara, bağışıklıklara ve kolaylıklara hanel getirmeksizin, adaletin düzgün bir şekilde uygulanmasını kolaylaştırmak, polis düzenlemelerine uyulmasını güvence altına almak ve işbu Anlaşma'da atıfta bulunulan kişilere tanınan kolaylıklar, ayrıcalıklar ve bağışıklıklarla bağlantılı olarak herhangi bir suistimalin meydana gelmesini önlemek için Yetkili Makamlarla her zaman iş birliği yapar.

Madde XXIV

Ek Anlaşmalar

1. Ofis ile ilgili idari ve mali nitelikteki düzenlemeler, uygun olduğu şekilde ek anlaşmalarla yapılır.
2. Taraflar, Tarafların uygun görebileceği diğer ek anlaşmaları akdedebilirler.
3. Tarafların üzerinde mutabık kalabilecekleri diğer ek anlaşmalar XXVI. maddede öngörülen aynı yasal prosedüre uygun olarak yürürlüğe girer.

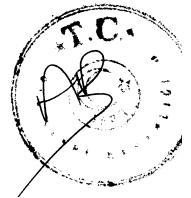

Madde XXV
Uyuşmazlıkların Çözümü

1. BM-Habitat, aşağıda kaydedilen durumlara yönelik uygun çözüm yolları için hükümler koyar:
 - (a) Ofis dâhil olmak üzere BM-Habitat'ın taraf olduğu özel hukuk niteliği taşıyan sözleşmelerden veya diğer uyuşmazlıklardan kaynaklanan uyuşmazlıklar;
 - (b) Genel Sekreter tarafından böyle bir bağışıklıktan feragat edilmemişse, resmi görevlerinden dolayı bağışıklıktan yararlanan bir Görevliyi ilgilendiren uyuşmazlıklar.
2. İşbu Anlaşma'nın veya herhangi bir ek anlaşmanın uygulanması veya yorumlanmasından kaynaklanan veya bunlara ilişkin olan herhangi bir uyuşmazlık, Taraflar arasında istişare ve müzakereler yoluyla çözülür. Bu istişare ve müzakereler uyuşmazlığın süratle çözülmesini temin etmek amacıyla iyi niyetle yürütülür.
3. Taraflar arasında işbu Anlaşma'dan kaynaklanan veya işbu Anlaşma ile ilgili olan, müzakere veya üzerinde anlaşmaya varılan başka bir çözüm yolu ile çözülmeyen herhangi bir uyuşmazlık, Taraflardan birinin talebi üzerine, üç hakemden oluşan bir Hakemlik Mahkemesine sunulur. Her bir Taraf bir hakem atar ve bu şekilde atanan iki hakem, Mahkeme başkanı olacak üçüncü bir hakemi atar. Tahkim talebinden itibaren otuz gün içinde, bir Taraf hakem atanmadıysa veya iki hakemin atanmasından itibaren on beş gün içinde üçüncü hakem atanmadıysa, Taraflardan herhangi biri Uluslararası Adalet Divanı Başkanından atıfta bulunulan hakemi atamasını isteyebilir. Hakemlik Mahkemesi, herhangi iki hakemin tüm amaçlar için yeterli çoğunluk oluşturması ve tüm kararların herhangi iki hakemin mutabakata varmasını gerektirmesi koşuluyla kendi prosedürlerini belirler. Mahkemenin masrafları, Hakemlik Mahkemesi tarafından tayin edildiği şekilde Taraflarca karşılanır. Tahkim kararı, esas alınan gerekçelerin bir beyanını içerir ve Taraflar üzerinde nihai ve bağlayıcıdır.

Madde XXVI
Nihai Hükümler

1. İşbu Anlaşma'da, Anlaşma'nın Tarafları arasında yazılı mutabakat ile değişiklik yapılabilir. Her bir Taraf, bu fıkra kapsamında diğer Tarafça ileri sürülen herhangi bir öneriyi, tam ve anlayışlı bir şekilde değerlendirir ve bu şekilde Taraflarca ortaklaşa olarak üzerinde mutabık kalınan herhangi bir değişiklik, işbu XXVI. maddenin 4. fıkrasında öngörülen aynı yasal usul uyarınca yürürlüğe girer.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

UN-HABITAT

- İşbu Anlaşma, herhangi bir Tarafın, diğerine diplomatik kanallarla yazılı bildirimde bulunmasıyla sona erdirilebilir ve böyle bir bildirim alındığı tarihten altı (6) ay sonra sona erer. Bu tür bir sona erdirmeye bildirimine bakılmaksızın, işbu Anlaşma, Anlaşma uyarınca üstlenilen tüm yükümlülüklerin tam olarak yerine getirilmesine veya sona erdirilmesine kadar yürürlükte kalır.
- Hükümet tarafından üstlenilen yükümlülükler, işbu Anlaşma'nın sona ermesinden sonra, Ofis ve işbu Anlaşma mucibince Ofise atanan Görevlilerin mallarının, fonlarının ve varlıklarının bir düzen dahilinde geri alınmasına olanak vermek amacıyla gerekli olduğu ölçüde devam eder.
- İşbu Anlaşma her iki Tarafın imzasına tabidir. İşbu Anlaşma, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin, Birleşmiş Milletlere, Anlaşma'nın yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerin yerine getirildiğini bildirdiği günü izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girer.

YUKARIDAKİ HUSUSLAR MUVACEHESİNDE, Tarafların usulünce atanmış temsilcileri olan aşağıda imzası bulunanlar, işbu Anlaşma'yı İstanbul'da 14 Aralık 2024 tarihinde Türkçe ve İngilizce dillerinde ikişer asıl nüsha olarak, her iki metin eşit derecede geçerli olmak üzere imzalamışlardır. Yorumda farklılık olması halinde, İngilizce metin esas alınır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ADINA

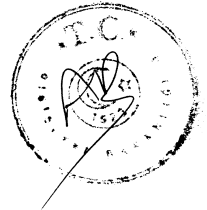
Murat KURUM

Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve
İklim Değişikliği Bakanı

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ADINA

Ana Claudia ROSSBACH

Genel Sekreter Yardımcısı ve İcra
Direktörü, BM-Habitat

TBMM Basımevi - 2026